השותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורים ליכנס לחצר. דקסבר אלי תנא ויתור אסור במודר הנאה: **רבי אליעזר בן יעקב אומר זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו** · אוקימנא בגמרא בחצר שאין בה דין חלוקה אבל בחצר שיש בה דין חלוקה דברי הכל אסור ובפרק שור שנגח את הפרה (ב"ק דף נח:) אוקימנא פלוגתייהו בית בירה או אין בירה דר"א סבר יש בירה והאי לדנפשיה קא עייל והאי לדנפשיה קא עייל ורבנן סברי אין בירה ותמהני מי דקא סברי רבנן אין בירה אמאי אסורין ליכנס לחצר דהא כיון דחצר שאין בה דין חלוקה היא ואין שותף יכול לכוף את חבירו לחלוק ולא לעכב עליו שלא ליכנס לחצר היאך הוא יכול לאסרה עליו הא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו ואפילו נדרו ג"כ הן עצמן למה הן אסורים הרי כשכל אחד נכנס לחצר משלו הוא נהנה ולא משל חבירו כיון שאין הלה יכול לעכב עליו וי"ל דהייט טעמייהו דרבנן משום דכיון דאי אפשר לומר דכל חד קני לכוליה חצר קנין הגוף לעולם דאי [דמר לאו דמר] וא"א לומר ג"כ דכשעה שמשתמש בו איגלי מילתא למפרע דבשעת קניה קניה לה להיות שעתא קנין הגוף דאין בירה אלא כל חד מהנך שותפין יש לו לעולם בחצר זה קנין הגוף דהייט חלקו וקנין שעבוד בחלקן של חבירו שאין הלה יכול לעכב עליו מן הדין אע"ג דלא קני ליה גופא הלכך קסברי רבנן דאותו קנין שעבוד שיש לו על חלקו של חבירו קומות מפקיעין אותו ומש"ה אסור דקומות מפקיעין מידי שעבוד דאיתא בסוף מכילתין ורבי אליעזר בן יעקב פליג עלייהו משום דסבירא ליה דיש בירה ומש"ה אמרינן דכל שעה שנכנס לחצר בדנפשיה קא עייל וגוף החצר קנויה לו לגמרי לאותו תשמיש שאינו משתמש בה מקנין שעבוד אלא מקנין הגוף שכל שאני יכול לומר שיש לכל אחד קנין הגוף אין לאוי לומר שיהא קנין שעבוד שאין נקרא קנין שעבוד מה שהוא עומד כן לעולם בעל כרחו של כל אחד מהם ורבנן נמי לא דייני ליה בקנין שעבוד אלא מפני שאי אפשר להם לדונו בקנין הגוף דאין בירה ובסמוך תראה עוד דעתי בבירה זו ומכאן נראה לי ראיה ברורה דמשכיר יכול לאסור ביתו על השוכר אע"פ שנחלקו בזה הראשונים וכמו שנכתוב לפניו בסייעתא דשמיא אע"ג דמשכיר מדינא לא מצי לעכובי לאידך אפי' הכי מצי אסר ליה בקונס משום דקומות מפקיעין מידי שעבוד ומשכיר נמי בקונס מפקיע מידי שעבוד השוכר אפי' היכא שהקדים השוכר דמי שכירותו למשכיר אע"פ שיש סוברין כן כמו שנכתוב לפניו בסייעתא דשמיא דהא הכא אין שותף צריך ליתן דמים לחבירו ואפילו הכי מצי אסר ליה אידך לרבנן מטעמא דכתיבנא דהא בחבירו זה את זה בעיא ולא איפשיטא היא בגמרא כן נראה לי ולפנינו נאריך בדין זה בסייעתא דשמיא: **ואיבא** דמקשו כיון דפלוגתייהו דרבי אליעזר ורבנן בית בירה ואין בירה היא דהכי אוקמא רבינא בפרק שור שנגח את הפרה (שם דף נח:) היכי פסקינן בגמרא כר' אליעזר בן יעקב דסבירא ליה דיש בירה והא בפרק משילין (בילה דף לח·) אסיקנא דכי ליתא ליה לרבי אושעיא בירה בדאורייתא אבל בדרבנן איתא ליה ואפסיקא הלכתא כר' אושעיא אלמא בדאורייתא אין בירה וקשיא הלכתא אהלכתא תירץ ר"ת ז"ל דהכא הלכה כר' אליעזר ולא מטעמיה קאמרינן דאיהו סבר דיש בירה וויתור אסור במודר הנאה ואנן סבירא לן דאין בירה אבל ויתור סבירא לן דמותר במודר הנאה הלכך לאו בחצר שאין בה דין חלוקה בלבד אייתי אלא אפי' יש בה דין חלוקה נמי שרי ולפי פי' זה אם נדרו הנאה בפירוש אפי' מדרישת הרגל אסורין ליכנס לחצר ורבינו יצחק ז"ל לא נראה לו דבריו דלא מסתברא לדחות כמה סתמות שנסתמו במכילתין כמאן דאמר ויתור אסור במודר הנאה וכולה פירקין דלעיל כוותיה אזיל לפיכך תירץ הוא ז"ל דודאי ק"ל כמאן דאמר אפי' בדאורייתא יש בירה מהא דשמעתין והא דאפסיקא הלכתא כר' אושעיא בפרק משילין ממאי דאמר דבדרבנן יש בירה בלחוד הוא דאפסיקא הלכתא משום דאיהו היא עיקר פלוגתייהו התם ורא"ה לדבר מדתנן בתמורה בפ' כל *הפסולין גבי מחיר כלב וכן שני שותפין אחד נטל עשרה טלאים ואחד נטל תשעה טלאים וכלב א' שעם הכלב כולן מותרין שכנגד הכלב כולן אסורין ואקשינן עלה בגמרא ונשקול חד כנגד כלב ונשתרו איכא אלמא אפי' בדאורייתא יש בירה ולא מתוור דודאי בדאורייתא אין בירה דהא ק"ל כשמואל דאמר (ב"ק ט·) האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין [זה לזה ביובל] וכדפסק רב נחמן כוותיה בפרק השולח (גיטין מח·) וטעמא דשמואל משום דקסבר אין בירה וכדאיתא בהדיא בגיטין בריש פרק כל הגט (דף מה·) והיא דתמורה לא קשיא דלאו אליבא דהלכתא פריך אלא אליבא דמאן דאמר בדאורייתא יש בירה ובדרך אי אמרת בשלמא קא נסיב לה וכוותיה בהש"ס טובא וכי תימא א"כ הדרא קושיא לדוכתה כתב הרב רבינו משה ז"ל בהלכותיו דלא דמיא הך בירה דהכא לדעלמא דהכא לאו מידי דלא מתברר האידנא ומתברר למחר הוא דנימא אתבירה מילתא למפרע אלא בדהשתא הוא דאסר שאין בה דין חלוקה הוא וכל חד משתמש בכולה וכיון דשותפין ניהו כי האי גוונא הוי תשמישתייהו מהשתא אמרינן כמאן דעייל בדנפשיה הוא ולא משתמש בדחבריה שאם האסור עליו נמצא זה מוציא לאותו מחצירו ואין אדם אוסר ככסי חבירו על בעליהן ובכי האי גוונא אתמר התם בגמרא תדע דהא מיבעיא בעיא לה הכא בהדיא דלמא אפילו רבנן מודו ליה לרבי אליעזר בן יעקב משום דכאונסים דמו ולאו כל כמיניה דאסר ככסי חבירו עליו זה לשונו ז"ל ואינו נוח לי דאם איתא מאי לישנא דאין בירה ויש בירה דאמרינן התם בפרק הפרה הרי אין טעמא של רבי אליעזר בן יעקב משום יש בירה כלל אלא מפני שאתה אומר שמשעה ראשונה כל החצר קנוי לכל אחד מהם לפיכך נראין לי דבריס כפשטן דבירה דהכא כבירה דעלמא אלא משום דהך בירה עדיפא פסקינן הכא כר"א בן יעקב מיהו הכא נמי אנו צריכין לבירה דאיגלי מילתא למפרע כבירה דעלמא משום דליכא למימר אהאי חצר כולה דמר ואי דמר לאו דמר ואי דמר לאו דמר אלא הכי קאמרינן שמותפין הללו בשעה שלקחו החצר על דעת כן לקחוה שבשעה שישתמש בה אחד מהם כולה שלו לתשמיש ולפי שמשעה ראשונה אין אנו יודעין באי זה יום ובאיזו שעה ישתמש בו כל אחד מהם אנו צריכין לבירה לומר שעכשיו אחד מהם משתמש בה הוברר הדבר למפרע שמשעה ראשונה קנה אותה כולה לשעה זו ובודאי יכול אדם להקנותה אדם אחד לראובן ואדם אחד לשמעון ובזמן כל אחד ואחד קנוי הוא לו לגמרי דהייט ככסי לך ואחריך לפלוני אלא משום דהכא אין זמן כל אחד ואחד ידוע לא מהני אלא למאן דאית ליה בירה דאמרינן דאיגלי מילתא דמשעה ראשונה קנו לזמנים הללו וכי תימא וכיון דבירה דהכא כבירה דעלמא דאיגלי השתא מאי דלא הוה ידיע לן בשעת קניה היכי פסקינן כרבי אליעזר בן יעקב כיון דבעלמא סבירא לן דבדאורייתא אין בירה הייט טעמא משום דבירה דהכא עדיפא מבירה דעלמא דהייטו טעמא דאמרינן בעלמא דאין בירה לפי שאין ראוי שיחול דבר על הספק ולפיכך האומר לסופר כתוב גט לאשתי ולאיזה מהן שארצה אגרש פסול לגרש בו לפי שיש ספק משעה ראשונה בעיקר הגט לשם מי חל וכן נמי אם בא חכם למזרח ערובי למזרח למערב ערובי למערב לא מהני משום דבשעת קניית העירוב לא היה מתברר כלל א"ה מהן יקנה ולפיכך כיון דבכל חד מהנך עירובי איכא למימר שמא לא יקנה כלל אע"פ שלאחר מכן יתברר הדבר אין בירה וכן נמי גבי האחין שחלקו כיון דמשעה ראשונה איכא לספוקי שמא לא יזכה בחלק זה כלל נמצא שהוא ספק גמור משעה ראשונה וכל כיולא בזה אין בירה אבל הכא עקרו של דבר מתברר משעה ראשונה ומיעוטו לאחר מכן לפי שאף משעה ראשונה אין אנו מסופקין שלא יזכה כל אחד מהם בכל גוף חצר זה ואין אנו מסופקים גם כן שמא אפילו ירצה לזכות פלוני לא יזכה בה שהרי משעה ראשונה אנו יודעין שעתיד כל אחד לזכות בכל גוף חצר זה ושיזכה בו כל שעה שירצה הלכך כיון שעקרו של דבר מתברר מתחלתו ומה שהוא מתברר לאחר מכן שלא נתברר מתחלה אינו אלא מיעוטא דהייטו הזמן שרצה לזכות בגופה של חצר וזכה בה כל כהאי גוונא יש בירה שאין המיעוט

השותפין *שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס לחצר ר"א בן יעקב אומר זה נכנס *לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו, ושניהם

השותפין שנדרו הנאה זה מזה · מפרש בגמ' אי בנדרו אי בהדירו מיירי: **אסורים ליכנס לחצר** · בחצר של שניהן דכל חד אסור בדריסת הרגל של חבירו וקא סבר אין בירה דאימור האי לחלק חבירו עייל והאי לחלק חבירו עייל: **ר"א בן יעקב אומר זה נכנס לו**· דקסבר יש בירה: ושניהם

[ג"ל התוס' (דף נ.)]

תוספות השותפין אסורין ליכנס בחצר · דאדיסה קפדי ובפרק מזקת הבתים (דף נז:) מוקמינן ליה כרבי אליעזר דאמר דוויתור אסור במודר הנאה: רבי אליעזר ב"י אמר זה מהלך בתוך שלו · דסבר דיש בירה והאי בדידיה קמהלך והאי בדידיה קמהלך בכל המחצר אבל נהלך בכולו מותר דאמר בכל דוכתא דקמהלך הייטו מלקו: ושניהם

פי' הרא"ש השותפין אסורין ליכנס בחצר · דבחצר קפדי כולי עלמא דאדיסה הרגל ואתיא אפילו כרבנן ובחזקת הבתים (דף נז:) איתא דמוקי להך כר' אליעזר דאמר דוויתור אסור במודר הנאה משום דשותפין לא קפדי אהדדי: רבי אליעזר אומר זה נכנס לתוך שלו כו' · דקסבר יש בירה והאי מהלך בדידיה [והאי מהלך בדידיה]: *) אסורים להסמיך מדור ואסיס כו' · דבכל הני יכולין שותפין לעכב זה על זה כלומר זה בפרק מזקת הבתים הלכך לא דמי להלוך ולא שייך להסמיכו מעשה בבירה כיון דיכול לעכב עליו ואינו מעכב: **הא אחד מהם מודר הנאה ממחברו לא יכנס לחצר** · משום דבפי למתני כופין נקטיה לכופין את המודר למכור חלקו לחבירו דמיישינן כיון שרואה את חבירו נכנס בו הוא יכנס גדרו ויכנוס אבל בריסה שמיהם אסורים לא מיישינן שמא יכנסו: היה אחד מן השוק מודר כו' · משום דנומא דרבי אליעזר בן יעקב נקט ואף על פי שאין לו חלק בחצר מחבירו ליכנס מעשה בירה: אם

*) [שייך לדף שאח"ז]

ביצה נט: ב"ק נא: ב"ב מז: